

ULUS SESİ

— SİYASAL GÜNDELİK TÜRK GAZETESİ —

Sayı 1232

29 Mayıs 1939

Pazartesi

Sayısı 100 Paradır.

On ikinci yıl

Kuruluş yılı 1 Ağustos 927

5 inci Parti Kurultayı bu gün toplanıyor

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Nasıl doğdu ve yaşadı, 16 yılda neler başardı

Cumhuriyet Halk Partisinin banisi
Ebedi Şef Atatürk

Ebedi Şef Atatürkün 1919 yılının Mayıs ayında Anadolu'ya geçtiği vakit yurdu kurtarmak için bütün Türk ulusunu tek bir ülkü çevresinde toplayarak Anadolu ve Rumeli "Müdafaai Hukuk" Cemiyetini kurmuştu.

Bu cemiyetin o zaman tek bir gayesi vardı. Hakiki istiklâlî kazanmak, yurdu düman istilâsından kurtarmak..

Türk Ulusu Ebedi Şe-

fin açtığı cidal altında müdafaai hukukun umdelerine bağlı olarak gayesine vardı, Türkiye Büyük Millet Meclisi kuruldu, büyük Önder, düşmanı yurttan attıktan ve Büyük Millet Meclisile halk idaresini kurduktan sonra daha çok önceden düşündüğü güçlü ve siyasal bir partinin kurulma çağı geldiğine karar vererek memleket içinde bir gezinti — Sonu 2 inci sayfede —

Cumhuriyet Halk Partisinin değişmez genel başkanı Milli Şef İsmet İnönü

Büyük Kurultay

Atatürkün yaratıcı varlığı, Milli Şefin yüksek azim ve iradesile her güçlüğü yenecek büyük işler başaran Cumhuriyet Halk Partisine karşı Türk ulusunun gittikçe artan inancı, sevgi ve bağlılığı içinde sonsuz minnettarlık duyguları vardır.

Yazan: Siret Bayar

Cumhuriyet Halk Partisi, bu gün Ankara'da beşinci büyük kurultayını açıyor. Geçen yıllar çalışmalarının biriktirdiği görgü ve tecrübeleri göz önünde tutarak gelecek dört yılın Parti ve Hükümet için temel olacak yeni çalışma yollarını tesbit edecek olan kurultayda konuşulacak ve görüşülecek işler esasen Partimizin umdelerindendir.

Kurultayda konuşulacak ve görüşülecek iç ve dış siyasemizi alâkadar eden hiç bir mesele yoktur. Çünkü ne dışarıdan esen fırtınalar, rejim kavgaları bize dokunuyor, ne de içeride yurdumuzun düzenini korku-

tan aksaklıklarımız vardır.

On altı yıl önce kurduğumuz Kemalist rejim, Milli Şefin bayrağı altında dip diri duruyor ve her gün biraz daha kuvvetli ve kudretli olarak ışıklarını saçıyor.

Onun için daha çok yurdun imarı, kültür, ekonomi, köy kalkınması ve diğer sahalarda daha ziyade ilerlemelerimizin nelerle bağlı olduğu kurultay konuşmalarının en mühim mevzularını teşkil edecektir.

On altı yılda başardığı büyük inkılâplarla bir kaç yüz yıllık tarihleri kıskandıran Cumhuriyet Halk Partisi, gelecek dört yıl için daha

Hatay meselesi Pek yakında halledilecek

Ankara 28 Radyo: Havas ajansı bildiriyor: Nazırlar meclisi dün sabah saat 10 da toplanmış, toplantı Hariciye Nazırının beyanatına tah-

büyük işler başarmak ve nizamnamede yapılacak yeni tadilatla çok ileri hedeflere yeni bir yol açmak azmindedir.

Nahiye, Kaza ve vilâyet kongrelerinde yurt işleri ve ihtiyaçları üzerinde yapılan incelemelerden sonra toplanan büyük kurultayda altı yüz kadar aydın yurtdaşı bir arada birleşerek yarının yurt işleri üzerinde verecekleri kararlarla memleketin daha bir çok ihtiyaçlarının tenini yolunda geniş adımlar atacağımıza imanımız çok kuvvetlidir.

16 Senedir, Ebedi Şef Atatatürkün yaratıcı var-

sis edilmiştir.

Hariciye Nazırı, İngiliz - Soviyet anlaşması hakkındaki hükümleri arkadaşlarına bildirmiş, Fransa ile Türkiye arasında bir anlaşma akdi ve Sancak meselesinin pek yakında halledileceğini söylemiştir.

İç ve Milli Şefin yüksek azim ve iradesile her güçlüğü yenmiş olan ve bu kadar az vakıttta hiç bir ülkede hiç bir partiye nasip olmamış büyük işler başaran Cumhuriyet Halk Partisine karşı Türk ulusunun gittikçe artan inancı, sevgi ve bağlılığı içinde sonsuz minnettarlık duyguları vardır,

Büyük Kurultaya yürekten başarılar diler, Türk ulusuna bu ulusal günü kutlarız.

Asılsız bir haber

Ankara 28 Radyo: Başvekâletten bildiriliyor: Hükûmette iki vekilin değişmesi münasebetile bir İstanbul gazetesinde Başvekilin de değişmesinden bahsediliyor. Vekillerin değişmesi ahenk ve vifak içinde vazife değiştirmeden ibaret olup Başvekilin değişeceği haberinin aslı ve esası yoktur.

Türkiyede mevcut kitaplar

Ankara 28 Radyo — Maarif Vekâleti bu gün Türkiyede mevcut bütün kitapların tesbit ve listelerinin ilânına karar vermiştir.

Ebedi Şef Atatürk dördüncü parti kurultayında nutuk söylerken

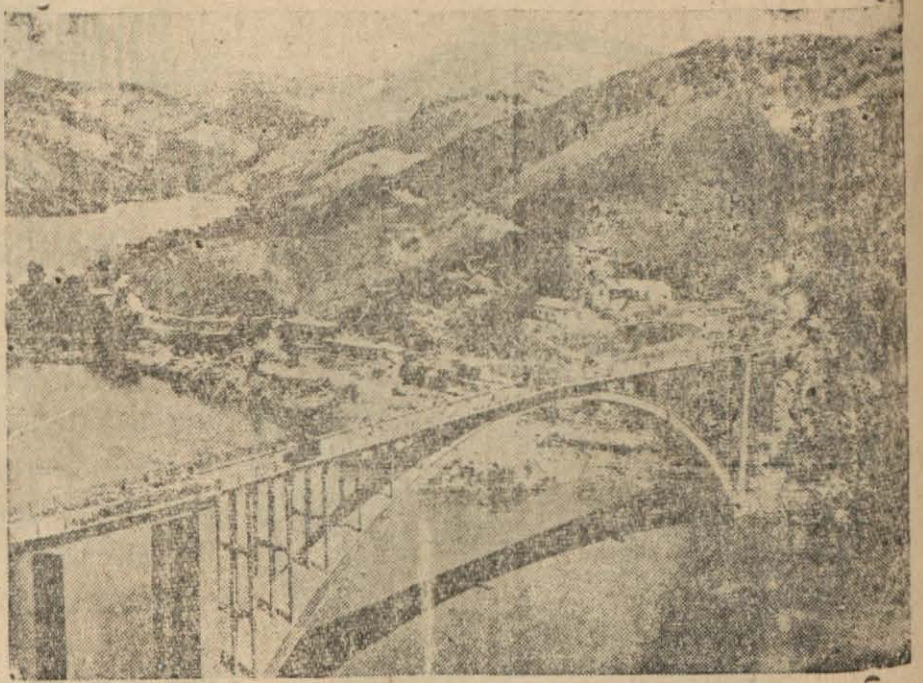
Türk Yurdunda

Demiryolu, Su, Elektrik, Esayış, Emniyet ve huzur

Cumhuriyet Halk Partisinin özlü programile doğdu, yaşadı ve büyüdü

Gözümüzü on altı yıl önceye çevirelim. Osman oğulları iç Anadolu'ya yedi yüz yıl içinde dört tekelekli arabayı bile sokmamışlardı.

Esayışsız, emniyetsiz olan Anadolu'nun bir çok yerleri susuz, elektriksiz ve yolsuzdu. Türk yurdunda demiryolu, su, elektrik, esayış, emniyet ve huzur, Cumhuriyet Halk Partisinin özlü programı ile başladı. Yaşadı ve büyüdü.

Cumhuriyetin en büyük eseri, İsmet Paşa köprüsü

Cumhuriyet Halk Partisi

Nasıl doğdu ve yaşadı. 16 Yıl içinde neler başardı

—Baş tarafı 1 ncide—
yaptı, ulusun özü ile yakından konuştu; görüştü düşüncelerini anlattı.

Atatürk bu gezintiden dönüşünde başarı ve yükseltici esaslar üzerinde kurduğu bu siyasal partiye "Halk Fırkası" adını verdi.

Kurulan bu yeni parti nizamnamesi, o zaman henüz seçilmiş olan ikinci Kamutayın parti kurultayı, yerine geçen parti mebusları toplanmalarında münakaşa edilerek son toplantı olan 9 Eylül 1923 te kabul edildi. Bir taraftan da Lozan barışile 24 Temmuz 1923 te tam ve müstakil yeni bir Türkiye doğmuştu.

Dış işleri biter bitmez yurd içinde yapılacak işleri ele alan Cumhuriyet Halk Partisinin ilk işi devlete yeni rejim adının verilmesi oldu. Çünkü: "Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti" adını taşıyan ve hakikatte millet hâkimiyetine dayanan tam manasile bir "Cumhuriyet" olan yeni dev-

lete hakikî adının verilmesi geciktikçe bir takım kara ruhlular efkârı umumiyeyi karıştıracak propaganda'ya yol buluyorlardı.

İşte bu sırada çıkan bir hükümet buhranı rejimin hakikî adının konulmasına vesile oldu.

Mevzu üzerinde hararetili görüşmeler yapan Parti Meclis Grubu vaziyetin halline çare bulunması için Büyük Başkanın müdahalesini karar altına aldı.

Her işte en doğru kararları almış olan Atatürk parti arkadaşlarını aydınlattı. Yine en doğru yolu gösterdi. "Cumhuriyet" ilân edildi.

Cumhuriyetin ilanı

29 Birinciteşrin 1923 te saat 20,5 te Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği bir kanunla Ebedi Şef Atatürk Türkiye Cumhuriyetinin birinci Cumhurreisi seçildi.

—Sonu yarın—

Cumhuriyet Halk Partisi daha kuruluş günündenberi esas programında, Millî Şef İsmet İnönünün en büyük ideallerinden biri olan Demiryolu amacı için yer ayırmıştı.

Millî Şef daha ilk Baş Vekillikleri zamanında Cumhuriyet Hükümetinin başında Türk tapraklarında içinden bir tek demiryolu geçmeyen tek bir şehir bırakmamağa azim etmişti.

Bu azimledir ki; bu gün Demiryollarımızla kömüre, bakıra vardık, Akdenizi, Karadenize bağladık. Balıkesire, Malatya'ya, Elâzize Diyarbakıra vardık, Sivası açtık. Erzurum yolundayız.

Cumhuriyete kadar memleketimiz modern tarzda yapılmış köprülerden mahrumdu 16 yıllık Cumhuriyet idaresi zamanında partimizin başarı programile fennin en

son tarakkilerine uygun köprüler yapıldı.

Türk mühendisinin bilgisi ve Türk işçisinin egemeliğiyle Malatya—Elâziz yolunda yapılan ve orta gözü 106,60 metre açıklığında olan "İsmet paşa" köprüsü Cumhuriyetin muazzam bir eseridir.

Her gün gazetelerde okuyoruz. Başladığımız bir köprüyü, bir şehrin elektrik ve su işini bitiriyor, diğerine başlıyoruz.

Bu alanda başarılan işler o kadar çoktur ki, bunları bu küçük sayfelere sığdırmak kabil değildir.

Askerî İhtisas mahkemeleri lâğvediliyor.

Haber aldığımız göre, geçen sene müddetleri bittiği halde bir sene daha temdit edilen Aske-

ri İhtisas Mahkemeleri Mayıs sonunda lâğvedilerek vazifeleri mahallî Adliyelere verilecektir.

İngiltereden Lokomotif alıyoruz

Hükümetimiz İngiltereye mühim bir

lokomotif siparişinde bulunmuştur.

18 ay içinde teslim edilecek olan bu lokomotifler Avrupanın en büyük ve en kuvvetli makineleri olacaktır.

Yurtdaş!

Çok para kazanıp yuvanı şen, yavrularını mes'ut edeyim düşüncesiyle kaçakçılık yapanlar sonuncunda yuvasız ve yavrusuz kahrılar.

C. H. Partisinin başardığı büyük işler:

Cumhuriyet devrinde Ziraat alât ve makineleri işleri

—Geçen Nüşadan artan—

İslâh müesseselerimiz memleketin zirai şartlarına uygun tohumlukların elde edilmesi için istifa usulile çalışmaktadır. Ancak bu gün çiftçi elinde bulunan bozuk tohumlukların mihanikî ve seri bir şekilde temizlenmesine de ehemmiyetle yer vermek zaruretinde bulunulduğundan tohum temizleme ve ayırma işinde şimdiye kadar yapılan denemelerde en seri neticeyi selektör makineleri verdiğinden ve selektörler hububat tohumluklarını izafi ağırlık, şekil ve hacimlerine göre ayırarak % 99 temizlik safiyeti temin ettiklerinden bu tohumla elde edilecek mahsulün hektolitreye vezni de artmış bulunacağından binnetice ticarî kıymeti de yükselmiş olacağı şüpheden varest olmakla bu makinelerinde tohumluk temini hususunda vasi mikyasta yardımları nazarı dikkate alınmıştır.

Selektörler de aynı zamanda ilaçlama tertibatında bulunduğundan temizlenecek tohumun ilaçlanması suretile hastalıklara ve bilhassa sürme hastalığına karşı kat'i ve seri bir mücadele temin edilmiş olur.

932, 936, 937, 938 senelerinde 185 selektör mübayaa edilmiş ve muhtelif istihsal mntıklarında faaliyette bulundurulmuştur.

Bunlarla çiftçinin tohumlukları parasız olarak seçilip temizlenmekte ve çok müsmir neticeler alınmakta ve çiftçi bunlara fevkalâde alâka ve rağbet göstermektedir. Vekâletimiz teşkilâtile faaliyetinde bulundurulmakta olan bu selektörlerle şimdiye kadar 86.828.160 kilo tohum temizlenmiştir.

Tohum temizleme müesseseleri mesailerile muhitlerindeki tohumluklara hakikî bir vasıf vermektedir. Ancak bu selektörlerle memleketin hakikî ihtiyacını karşılayacak miktarda olmadığından bunların adedinin artırılması ve bu husustaki faaliyetin bütün manasile memlekete teşmil edilmesi zarureti vardır. Bu gayenin kısa bir zamanda tahakkuk ettirilmesi prensip olarak kabul edilmiştir. Bu suretle Vekâletimizin aktif mesaisi meyânında giren selektör işi her sene daha genişletilmiş bulunacaktır.

937 senesinde zirai kombinalar ihtiyacı için 999,965 liralık tahsilâtla 155 traktör, 41 harman makinesi, 7 biçer döğer ve 246 pulluk mübayaa edilmiş ve bunlar Vekâletimize bağlı müessesekte tevzi edilerek bu müessesatin makine ihtiyaçlarının mühim bir kısmı temin edilmiş ve iş ve istihsalının genişletilmesine büyük imkânlar verilmiştir.

Yarınki Postalar

30/5/1939 Salı

Yarın gelecek Tren postası yoktur. Saat 11 de Nusaybin, 13 te Cizre, İdil, Midyat, Gercüş, Savur, 15 te Diyarbakır, Ankara, İstanbul ve Anadolu postaları gelecek, saat 18 de Ekspres Tren postaları gidecektir.

RADYO

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

Türkiye radyosu Ankara radyosu

Uzun Dalğa: 1648 m. 183 Kcs. / 120 Kvv.
Kısa Dalğa: 19,74 m. 15195 Kcs. / 20 Kvv.
31,70 m. 9465 Kcs. / 20 Kvv.

Bu günkü program

12,30 Program	21,15 Esham, tahvilât, kambyo — nukut borsası fiyat
12,55 Türk müziği — PI	
13,00 Memleket saat a-yarı, ajans ve meteoroloji haberleri	21,00 Neşeli plaklar—R.
13,15,14 Müzik Halif müzik — PI	21,30 Konuşma Folklor Halil Dedi Yönetgen
18,00 Program	
18,35 Müzik Oda müziği — PI	21,45 Müzik Virtüozlar PI —
19,00 Konuşma Doktorun saati	22,00 Müzik Küçük Orkestra — Şef: Necip Aşkın
19,15 Türk müziği Karışık program—Fasıl heyeti	23,00 Son ajans, haberleri ve yarınki Program.
20,00 Memleket saat a-yarı, ajans ve meteoroloji haberleri	23,15,24 Müzik Cazband — PI
20,15 Türk müziği	
21,00 Konuşma	

Garip Vak'alar

Beş bin liraya bir kitap

Kembridge Üniversitesi profesörlerinden Baily yeni bir kitap yazmaktadır. Fakat bu kitap alelâde bir eser değildir. Zira profesör buna:

- 1 — Beş seneden beri çalışmaktadır.
- 2 — Eser ancak beş sene sonra 1944 te tamamlanacaktır.
- 3 — Kitap yalnız beşyüz

nusha basılacak ve bir sayfası on liraya mal olacaktır ve en az yirmi beş sene zarfında satılıp bitirilebilecektir.

Proför Baily'in kitabı bundan bin sene evvel Türkistan ve Tibette konuşulan Hotancaya aid bir lügattir. Bu dili bütün dünyada ancak yirmi kişi bilmektedir.

Tütün ve Yumurta İhracatı

Amerika, Belçika ve Estonyaya yüksek kalite mallardan mübim miktarda Tütün ihracına devam edilmektedir.

İtalya ve Almanya için yumurta satışları da yapılmakta, bundan başka gene Almanya için Mı-

sır, Tiftik, Deri ve paçavra ihraç edilmektedir.

Fransa için koyun derisi, Belçikaya mazi, Bulgaristana nohut, Mısra zeytin, Kübaya yün, halı, Hataya un, mamulâtı ve pirinç gönderilmektedir.

günlük

PIYASA

Buğday	2	75
Arpa	2	50
Un (Bir çuval)	620	
Darı	2	75
Nohut	6	
Mercimek	3	
Pirinç	22	
Sade Yağ	90	
Tere yağı	70	
Zeytin yağı	70	
Yün	35	
Deri	40	
Badem	18	
Badem içi	93	
Ceviz	18	
Ceviz içi	50	
Mahlep	30	
Mazi	19	
Kesme Şeker	35	
Toz şeker	31	
Kahve	18	
Sabun	42	
Çay	350	
Kuru üzüm	20	
Pekmez	15	
Bal	50	

Yilda (1) Lira

Her gün binlerce yavruyu senin yardımın, senin şefkatine sinesin de barındıran Çocuk Esirgeme kurumudur.

Yilda lira ve. Çocuk Esirgeme kurumuna üye ol.

Çocuk

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel merkezi tarafından çıkarılmakta olan (Çocuk) adlı derginin (136) Sayısı çıkmıştır.

Yurt yavrularının sağlık, sosyal Kültürel durumlarının inkişafına hizmet eden bu kıymetli dergiyi çocuklara çocuklu ana ve babalara tevsiye ederiz.

İlk Öğretim

Maarif Vekâleti-
nin haftalık olarak
çıkarmağa devam
ettiği (İlk Öğretim)
gazetesinin (8) ncü
nüshası da Matba-
amıza gelmiştir.

Muallimlerle ta-
lebelerimiz için fay-
dalı yazılarla süs-
lenmiş olan bu gü-
zel gazeteyi oku-
yucularımıza hara-
retle tavsiye ede-
riz.

Mardin Asliye mahkemesinden

Necmettin mahal-
lesinden ölü meh-
met ali hoca karısı
emine ve saire ile
müşterek aynı mu-
hallede vaki yemi-
ni cicco velet sado-
yısı mustafa bini
seyit mehmet han-
leri arka ve cephe-
si tarik ile mahdud
1500 lira kıymeti mu-
kaddereli bir bap
hanenin bedeli iha-
le verilmediğinden
ihale vakia fesih
edilerek satış 939
senesi haziranın 13
ncü Salı günü saat
11 de yapılacağı-
ndan talip olanların
dellâliye ve sair
masraf müşteriye
ait olmak ve yüzde
yedi buçuk peyak-
çası vermek şartile
iştirak edebilecek-
leri ilân olunur.

Yurtdaş!

KURDUĞUMUZ FABRİ- KALAR VE YAPTIĞIMIZ DEMİRYOLLAR

Hep ulusun biriktirme gücüne
dayanır.

Bu gücü arttırmak hep senin
elindedir

Türk Hava Kurumu
28 CI - TERTİP

Büyük Piyangosu

2 nci Keşide: 11 Haziran / 939 dedir

Büyük İkramiye: 40.000 Liradır...

Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık
ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mü-
kâfat vardır...

Yeni tertipten bir bilet alarak iştirak etmeyi ih-
mal etmeyiniz. Siz de piyangoğunun mesut ve bahti-
yarları arasına girmiş olursunuz...

Ana

Çocuk Esirgeme
Kurumu Genel Mer-
kezi tarafından çı-
karılmakta olan
(Ana) adlı derginin
(15) Sayısı çıkmıştır
Yurt yavrularının
Sağlık, Sosyal Kül-

türel durumlarının
inkışafına hiz-
net eden bu kıymetli
dergiyi çocuklara
çocuklu ana ve ba-
balara tavsiye ede-
riz.

Yurddaş!

Kaçakçılık yapma!

YURTDAŞ!

Türk Hava Kurumuna Yardım Et

Bu yardım en bü-
yük bir yurd bor-
cudur.

YURTDAŞ!

Türk evinin şe-
refli ananesi kiler-
dir.

Kavanoz, kava-
noz reçelleri, şişe
şişe şurupları olma-

yan bir ev, Çocuk-
suz bir yuva kadar
tatsızdır.

Bu güzel anane
mizi yaşatalım.

Yuvanın saadet ve varlığını doğuran,
Aile düğümünü kuvvetlendiren çocuktur
Çocuğu sev. Sevmekten mahrum bakes
yavruları da hatırla Yıldı bir lira ver
Çocuk Esirgeme Kurumuna üye ol.

Yurtdaş!

Yurdun en uzak köşesindeki Yoksul Yav-
ruların sağlığına erişebilmek için Yıldı bir
Lira verip Çocuk Esirgeme Kurumuna Üye
olalım...